

David de Gorterpad

Natuurwandeling
in het Emerpark

ivn beleef de natuur!

Lengte: 4,7 km

Het **David de Gorterpad** (sinds 1996) loopt voor het grootste deel door het Zutphense stadspark, het **Emerpark**, de nieuwe naam voor de groenzoom van de Kaardebol naar de kinderboerderij "De Schouw" en via Helbergen naar de IJsseldijk en terug. Vervolgens gaat de wandeling door de Heemtuin. De excursie is uit te breiden met een korte wandeling op het terrein van de Kaardebol en een langere wandeling om de grote vijver.

Het wandelpad is genoemd naar **David de Gorter**, die leefde van 1717 tot 1783. Al op 17-jarige leeftijd werd hij doctor in de geneeskunde, en later hoogleraar in de "genees- en kruidkunde".

De laatste vijf jaar van zijn leven woonde hij in Zutphen. In 1781 kwam zijn "Flora Zutphanica" uit die hij opdroeg aan het gemeentebestuur van Zutphen. Een jaar later verscheen van zijn hand de "Leer der Plantkunde". Dit werk heeft hij in het Nederlands geschreven, wat voor die tijd heel bijzonder was. David de Gorter is begraven in de Sint Walburgiskerk te Zutphen.

>> **De wandeling begint** op de parkeerplaats bij de Kaardebol, **Harenbergweg 1, 7204 KZ te Zutphen**, bij het verouderde informatiebord over de wandeling.

>> Steek de Harenbergweg over en volg links van de Vierakkerse Laak het bospaadje. Dit pad loopt langs de **bijenstal**.

>> Steek via de afsluitbalk de Vierakkerse Laak over en vervolg je weg via het schouwpad naar links. Zo kom je bij een brug, steek deze over en ga naar rechts het fietspad op.

Aan je rechterhand staan Knotwilgen, er tegenover in het park een prachtig uitgegroeide wilg.

Schietwilgen werden vroeger door de boeren elke 3 tot 7 jaar gezaagd op 2 tot 3 meter, waardoor de stam met een pruik ging uitlopen: **de knotwilg**. Door de takken te blijven snoeien, wordt de pruik steeds dikker en ontstaan er holtes. Deze zijn geschikt voor nestplaatsen voor diverse vogels. De takken werden gebruikt voor het vlechten van manden, als geriefhout en het verstevigen van oevers.

>> Via het fietspad kom je bij de Emmerikseweg. Steek deze over en loop door tot **Kinderboerderij 'De Schouw'**. Vervolg je weg door vlak voor het ingangshek naar rechts te gaan en door te lopen tot de tweede brug.

De Kinderboerderij. Rond de Kinderboerderij ligt een oud "boerenlandschap" met weiden omzoomd door houtwallen en bosjes voor geriefhout. De weiden werden vaak omzoomd door Meidoornhagen, die dienst deden als ondoordringbare afscheiding. Elders vervangen door prikkeldraad. In de houtrand staan Elzen, Esdoorns en Eiken.

>> Ga na de brug naar rechts, houd het water van de vijver aan de rechterhand tot je weer bij het fietspad en de laak komt op de Schouwlaaksweg.

>> Ga hier naar links, zo kom je op de Laan naar Eme. Steek deze weg over en neem het wandelpad ca. 50 m. naar links, dat daarna naar rechts afbuigt en loopt naar de IJsseldijk. Hier zijn de bermen ingezaaid met diverse planten.

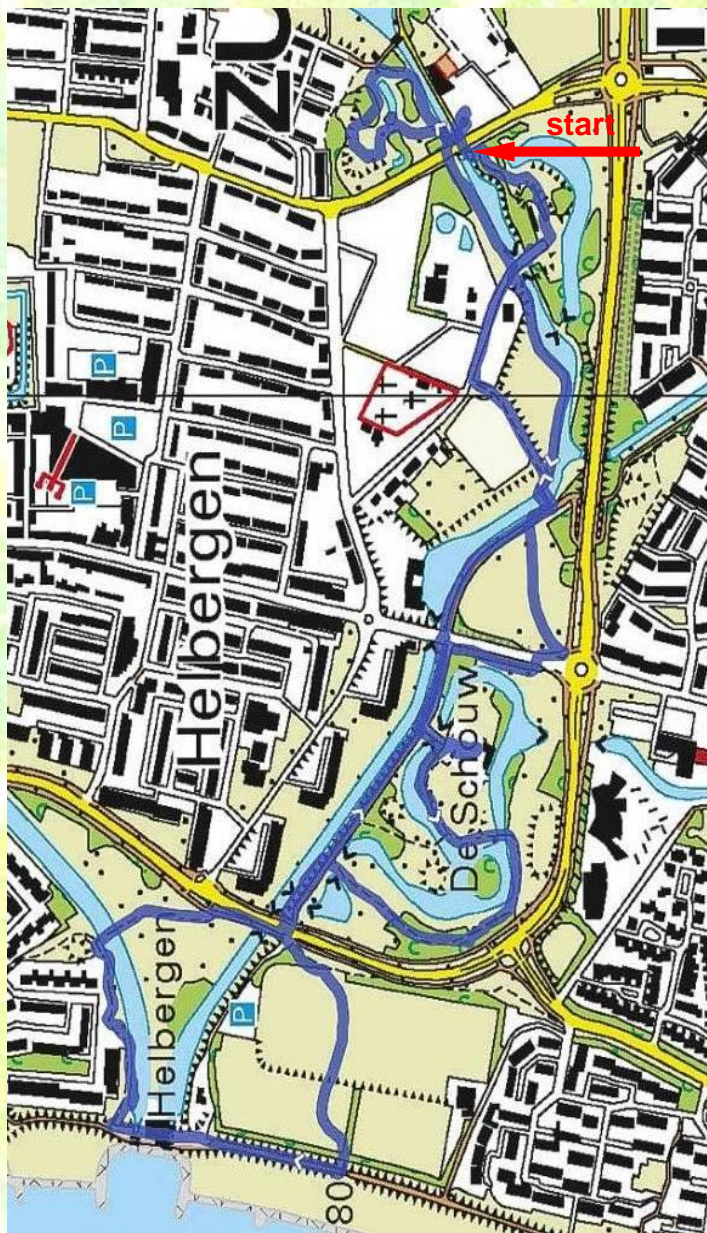
>> Ga op **de IJsseldijk** naar rechts tot net voorbij het Gemaal. Daar neem je het voetpad naar rechts. Let vooral even op de **Vispassage** net voorbij het gemaal aan de rand van de laak (onder de roosters).

De IJssel. De IJssel is een belangrijke waterweg voor Zutphen. In de 14^e eeuw was Zutphen door de handel een bloeiende stad, een zogenaamde Hanzestad. Vooral de houthandel was belangrijk. Nu is de rivier belangrijk voor de afvoer van overtollig water, een waterweg voor de scheepvaart en belangrijk voor de natuur. Langs de IJssel zijn de oevers natuurvriendelijker gemaakt.

De **vispassage** is in 2015 aangelegd voor vissen die vanaf de IJssel stroomopwaarts de Laak opzwemmen, op zoek naar geschikte paaiplaatsen in de zijriviertjes van de IJssel. De Laak staat in verbinding met de Berkel. In de Berkel zijn stroomopwaarts hier en daar eveneens passages gerealiseerd.

>> Volg het water tot over de brug, neem daarna het meest rechtse verharde pad om terug te komen op de Laan naar Eme.
Ga 50 meter naar rechts en steek dan over om de

Een deel van het gebied waar we lopen is vanouds het **Helbergen**. Helbergen zijn rivierduinen (bergen) met daartussen laagtes (hellen). Vroeger heeft op een van de rivierduinen een galgenveld gestaan.

Schouwlaaksweg te volgen. Loop nu deze weg tot aan de Emmerikseweg.

>> Neem vlak voor de oversteek een graspad naar rechts, tussen de struiken door, langs de afzetting van het weiland tot aan de rotonde op de Emmerikseweg. Als je deze weg bent overgestoken, zie je links een pad door de bloemenweide.

>> Loop door deze weide tot aan de brug over de Vierakkerse Laak, waar je op de heenweg ook bent overgestoken.

>> Ga vanaf deze brug links omhoog naar de zogenaamde "Hoogewest". Het opgehoogde gedeelte wordt het "Landje van Tichelen" genoemd. Hier ligt ook de Joodse begraafplaats.

Tichelkuilen. In de omgeving lagen hier de "tichelkuilen". Hier werd de tichelaarde uitgegraven voor de steenfabrieken om er bakstenen en tegels van te bakken. Het zijn dus oude kleiputten.

Hoogewest. Dit is een zandrug in het rivierengebied. Na een pestepidemie in 1349 raakte het gebied onbewoond tot op heden. Rond 1890 werd hier de Joodse begraafplaats aangelegd. Het land er omheen lag laag en liep bij hoog water onder. Rond 1900 werd er een verhoogde weg aangelegd vanaf de Vijfmorgenstraat. De weg bleek net niet hoog genoeg om bij hoog water met droge voeten de begraafplaats te bereiken. De weg kreeg de bijnaam: Domme aanleg. Tot 2016 was dit het waterwingebied van de stad. Het pompstation leverde drinkwater voor Zutphen, Warnsveld en een deel van het buitengebied. Nu komt het drinkwater van de Veluwe.

>> Ga voor de volkstuinen naar rechts; dan zie je het voormalig waterwingebied aan je linkerhand.

>> Neem bij de laak het schouwpad terug naar de Harenbergweg.

>> Steek de Harenbergweg over en met de Vierakkerse Laak aan je rechterhand loop je de Heemtuin in. Eerst langs de laak tot ongeveer 20 m. vanaf de brug naar rechts, het graspad volgen onder de bomen door. Bij het verharde fietspad de struikrand volgen naar links. Er lopen nu diverse paden, zie de toegevoegde plattegrond.

>> Nadat je weer op de Harenbergweg bent gekomen, kun je de wandeling beëindigen bij het informatiebord.

De Heemtuin is in 1983 aangelegd en laat een landschapsontwikkeling van nat (Onderlaatsse Laak) naar droog (bij flats) zien. In 2011 is er een natuurspeelplaats aangelegd. Opslag van bomen en struiken wordt zoveel mogelijk verwijderd, het grasland wordt eens per jaar gemaaid en het maaisel wordt afgevoerd. Dit gebeurt om het grasland te verschralen en kruiden de kans te geven te ontkiemen.

De paddenpoel is het onderkomen van kikkers, padden en salamanders.

Voor de berm langs de laak is in de zomer een eldorado voor diverse bloeiende planten.

Het is mogelijk een korte rondwandeling op het terrein van de **Kaardebol te maken. Op het terrein staat onder andere een vlinderkas en een reconstructie van een boerderij met schuur van ongeveer 1500 jaar oud, zoals die als rest gevonden is bij opgravingen in de nieuwbouwwijk Leesten.

Ook de **poel en het natte weilje** (achter het informatiebord op de parkeerplaats) zijn de moeite waard om te bekijken.

De wandeling is verder nog uit te breiden met een **"Rondje om de grote vijver". Je volgt dan het fietspad dat tussen de laak en de Kaardebol loopt. Je kunt over het fietspad doorlopen tot aan de Keucheniusstraat, daar kun je de weg terug vinden aan de andere kant van de vijver en via de Heemtuin.

De vijver is in de vorige eeuw ontstaan door zandwinning ten behoeve van de stadsuitbreiding. De naast liggende wijk "De Vijver" is met dit zand opgehoogd. De huizen liggen hoger dan het pad waar je op loopt.

In de stad langs de IJsselkade, bij de bult van Ketjen, stonden vroeger drie ziekenhuizen. Het puin hiervan is in de grote vijver gestort, zo ontstond het Vogeleiland. De bomen hierop zijn spontaan gegroeid, het is nu een ideaal rustgebied voor allerlei vogels.

Voor verdere info: www.ivn.nl/afdeling/zutphen
Natuurorganisatie IVN Zutphen betreft mensen bij natuur, milieu, landschap en leefomgeving.

September 2017